

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Економічний факультет
Кафедра економічної кібернетики

Затверджено

На засіданні кафедри
економічної кібернетики
економічного факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 1 від 30 серпня 2023 р.)

Завідувач кафедри
доц., к.е.н. Артим-Дрогомирська З. Б.

Силабус з навчальної дисципліни

«МОДЕЛЮВАННЯ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ»,
що викладається в межах освітньо-професійної програми
«Економічна кібернетика»
другого (магістерського) рівня вищої освіти
для здобувачів за спеціальністю 051 «Економіка»

Львів 2023 р.

Назва курсу	Моделювання фінансового менеджменту
Адреса викладання курсу	ЛНУ імені Івана Франка, економічний факультет м. Львів, просп. Свободи, 18
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Економічний факультет, кафедра економічної кібернетики
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань 05 “Соціальні та поведінкові науки” Спеціальність 051 “Економіка” освітня програма “Економічна кібернетика”
Викладачі курсу	Комар Мар’яна Ігорівна, к.е.н., доцент кафедри економічної кібернетики
Контактна інформація викладачів	mariana.komar@lnu.edu.ua
Консультації по курсу відбуваються	Очні консультації: за попередньою домовленістю в день проведення практичних занять (економічний факультет, просп. Свободи, 18, каф. Економічної кібернетики, ауд. 308) Онлайн консультації: за попередньою домовленістю на платформі Zoom в робочі дні з 09.00 до 18.00 Для погодження часу консультацій слід писати на електронну пошту викладача.
Сторінка курсу	https://econom.lnu.edu.ua/course/modeli-finansovoho-menedzhmentu
Інформація про курс	Курс розроблено з метою ознайомлення студентів із сучасними науковими досягненнями у сфері фінансового менеджменту. Головну увагу приділяється сучасним економіко-математичним інструментам аналізу та ефективного планування фінансової діяльності.
Коротка анотація курсу	Дисципліна “Моделювання фінансового менеджменту” є нормативною дисципліною зі спеціальності 051 “Економіка” для освітньо-професійної програми “Економічна кібернетика”, яка викладається в 2 семестрі в обсязі 4 кредити (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS) для студентів денної форми здобуття освіти.
Мета та цілі курсу	Метою дисципліни є оволодіння математичним інструментарієм моделювання процесів управління фінансовими ресурсами підприємств, . Основними цілями вивчення дисципліни “Моделювання фінансового менеджменту” є: – сформулювати теоретичну та методологічну базу, що дозволить оволодіти практикою використання економіко-математичних моделей у фінансовому управлінні; – ознайомити з основними методиками аналізу фінансів підприємств; – розкрити основні питання, щодо розробки та реалізації політики управління капіталом; – навчити студентів використовувати на практиці статичні та динамічні методи аналізу та оцінки інвестиційних проектів та портфелів фінансових інструментів.

**Література для
вивчення дисципліни**

Основна література:

1. Вовк В. М., Паславська І.М. Інвестування : навч. посібник. Дрогобич : Коло, 2011. 465 с.
2. Вовк В. М., Паславська І.М. Інвестування та його оптимізаційні моделі : навч. посібник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2009. 286 с.
3. Кривов'язюк І. Б. Економічна діагностика : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2013. 456 с.
4. Моделювання та реінжиніринг бізнес-процесів: підручник / Козир С.В., Слесарєв В.В., Ус С.А., Хом'як Т.В. Дніпро: НТУ «ДП», 2022. 163с.
5. Прогнозування соціально-економічних процесів : навч. посіб. / Т.С. Клебанова та ін. Харків : Вид. ХНЕУ ім. С.Кузнеця, 2015. 656 с.
6. Терещенко О. О. Антикризове фінансове управління на підприємстві. Київ : КНЕУ, 2004. 560 с.
7. Фінансовий менеджмент : підручник / за ред. д-ра екон. наук, проф. М. І. Крупки; [М. І. Крупка, О. М. Ковалюк, В. М. Коваленко та ін.]. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2019. 440 с.
8. Фінансовий менеджмент: підручник / А.М. Поддєрьогін, Н.Д. Бабяк та ін.; кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А.М. Поддєрьогін. 2-ге вид., перероб. Київ: КНЕУ, 2017 534 с.

Додаткова література:

9. . Brigham E., Ehrhardt M.. Financial Management: Theory & Practice 16th Editio. Cengage Learning, 2020. 1186 p.
10. Васьківська К. В., Сич О. А. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. Львів : «ГАЛИЧ-ПРЕС», 2017. 236 с.
11. Верба В. А., Гребешкова О. М. Управління розвитком компанії : навч. посіб. К. : КНЕУ, 2011. 482 с
12. Воронкова А. Є. Діагностика стану підприємства: монографія. Харків : ІНЖЕК, 2006. 447 с.
13. Галушак М. П., Галушак О. Я., Кужда Т. І. Прогнозування соціально-економічних процесів: навч. посіб. Тернопіль: ФОП Паляниця, 2021. 160 с.
14. Діагностика стану підприємства: теорія і практика : монографія / Воронкова А. Е. та ін. 2-ге вид. Харків : Харк. нац. екон. ун-т., 2008. 520с.
15. Жигалкевич Ж.М., Кам'янська О.В. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 214 с.
16. Інвестиційний менеджмент / В.М. Гриньова та ін. Харків: ВД «ІНЖЕК», 2004. 368 с.
17. Крамаренко Г. О. Фінансовий аналіз: підручник. Київ : Центр навчальної літератури, 2008. 564с.
18. Майорова Т. В. Інвестиційна діяльність : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 472 с.
19. Островська Г. Й. Фінансовий менеджмент: підручник. Тернопіль : Підручники і посібники, 2016. 512 с.
20. Островська О. А., Соколова О. Б. Управління фінансовою санацією підприємства: практикум : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2013. 176 с.
21. Панасенко О. В., Прокопович С. В. Фінансова математика : навч. посіб. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 263 с.

	<p>22. Партин Г.О., Селюченко Н.Є. Фінансовий менеджмент : навч. посібн. Львів: Вид-во НУ «ЛП», 2010. 332 с.</p> <p>23. Поддєрьогін А.М., Наумова Л.Ю. Фінансова стійкість підприємств в економіці України : монографія. Київ : КНЕУ, 2011. 184 с.</p> <p>24. Тютюнник Ю. М. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Київ : Знання, 2012. 815 с.</p> <p>25. Фінансовий аналіз : навч. посіб. / за заг. ред. Школьник І. О. Київ : Центр учбової літератури, 2016. 368 с.</p> <p>Інформаційні ресурси</p> <p>1. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua</p> <p>2. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: www.mf.gov.ua</p> <p>3. Офіційний сайт НБУ. URL: https://bank.gov.ua</p> <p>4. Офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського. URL: http://www.nbuv.gov.ua</p> <p>5. Офіційний сайт Львівської національної бібліотеки України ім. В. Стефаника. URL: http://www.lsl.lviv.ua</p>
Тривалість курсу	120 год.
Обсяг курсу	48 годин аудиторних занять. З них 32 години лекцій, 16 годин практичних занять та 72 години самостійної роботи для студентів денної форми здобуття освіти.
Очікувані результати навчання	<p>Згідно з вимогами освітньо-професійної програми, у результаті вивчення курсу студенти повинні:</p> <p>знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> – сучасні методи аналізу фінансових систем; економіко-математичні моделі аналізу, оцінювання, прогнозування та вдосконалення системи керування фінансами підприємства; методи та моделі оцінювання ефективності інвестиційної діяльності підприємств; методи фінансової діагностики; методи оптимізації структури капіталу; методи оцінювання фінансових ризиків та діагностики банкрутства. <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> – застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для прийняття фінансових рішень; проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, розраховувати показники фінансової ефективності діяльності; планувати фінансово-інвестиційну діяльність підприємства; формувати оптимальну структуру капіталу підприємства; проводити аналіз фінансових ризиків та здійснювати діагностику ризику банкрутства. <p>Очікувані результати навчання покликані забезпечити набуття компетентностей: СК4, СК6, СК7, СК14; результатів навчання: ПРН1, ПРН2, ПРН7, ПРН9, ПРН16, ПРН18 визначених освітньо-професійною програмою.</p>
Ключові слова	ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНА МОДЕЛЬ, ФІНАНСОВА СИСТЕМА, ФІНАНСОВИЙ РИЗИК, ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ПРОЕКТ, ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ПОРТФЕЛЬ, ПРИБУТОК, СТРУКТУРА КАПІТАЛУ, АНТИКРИЗОВЕ УПРАВЛІННЯ.

Формат курсу	Очний
	Проведення лекцій, практичних занять та консультації для кращого розуміння тем
Теми	Тема 1. Теоретичні та організаційні основи фінансового менеджменту. Тема 2. Загальні принципи діагностики. Моделі діагностики підприємства за допомогою фінансової звітності. Тема 3. Методи та моделі управління активами. Тема 4. Вартість і оптимізація структури капіталу. Тема 5. Моделі управління грошовим потоками підприємства. Тема 6. Методи та моделі управління прибутком. Тема 7. Методи та моделі управління інвестиціями. Тема 8. Методи та моделі антикризового фінансового управління на підприємстві.
Підсумковий контроль, форма	іспит в кінці семестру, письмовий
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з таких дисциплін: “Макроекономіка”, “Мікроекономіка”, “Фінанси”, “Прогнозування соціально-економічних процесів”, “Бухгалтерський облік”, “Економіка підприємства”, “Моделювання економіки” достатніх для сприйняття категоріального апарату та розуміння інструментарію моделювання.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Презентація, лекції, дискусія, індивідуальні завдання, проектно-орієнтоване навчання.
Необхідне обладнання	Вивчення курсу потребує використання програмного забезпечення, загальноживаних операційних систем і програм (Exell).
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Оцінювання знань, умінь і навичок із навчальної дисципліни здійснюється на основі результатів поточного і підсумкового контролю за 100-бальною шкалою. З метою перевірки якості підготовки, знань, умінь студента з дисципліни використовуються такі засоби оцінювання: - для поточного контролю – поточне опитування та перевірку виконання індивідуальних завдань; проведення модульного контролю (колоквіумів), що включають теоретичні питання; - для підсумкового контролю – проведення комбінованого іспиту. Об'єктами поточного контролю знань студентів з дисципліни є активність роботи на практичних заняттях та виконання індивідуальних завдань. У процесі оцінювання роботи студента на практичних заняттях враховується рівень теоретичних знань та ступінь виконання поставлених завдань; практичні навички, набуті студентами під час опанування відповідного змістовного модулю; рівень знань, продемонстрований при захисті індивідуальних завдань, опрацювання та засвоєння тем в цілому чи окремих питань. У процесі оцінювання знань студентів на колоквіумах враховується загальний рівень теоретичних знань, набуті студентами під час опанування відповідного змістовного модулю. Колоквіуми є проміжним модульним контролем рівня знань та вмінь, проводяться у формі співбесіди або письмової роботи.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання підсумкових результатів навчання і проводиться у формі комбінованого іспиту. Загальна підсумкова оцінка з дисципліни складається із суми балів за результати поточного контролю та за виконання завдань, що включаються у завдання на іспит. До заліково-екзаменаційної відомості заносяться сумарні результати в балах поточного контролю та іспиту, тобто загальна підсумкова оцінка.

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом. **Література.** Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих. Використання ресурсів мережі Internet.

Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на поточному оцінюванні, самостійній роботі та бали підсумкового іспиту. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття і т. ін.

Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.

Шкала оцінювання: Університету, національна та ECTS

Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за бальною шкалою	Оцінка за національною шкалою
A	90-100	5 (відмінно)
B	81-89	4 (добре)
C	71-80	
D	61-70	3 (задовільно)
E	51-60	
FX	21-50	2 (незадовільно)
F	0-20	2 (незадовільно) без права перездачі

Питання до заліку чи екзамену.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ІСПИТУ

1. Сутність та мета фінансового менеджменту.
2. Функції та механізм фінансового менеджменту.
3. Концепції фінансового менеджменту.
4. Організаційне забезпечення фінансового менеджменту.
5. Системи і методи внутрішнього фінансового контролю.
6. Інформаційні системи фінансового менеджменту.
7. Загальні принципи діагностики підприємства.
8. Дескриптивні і аналітичні моделі в економічній діагностиці, сфера їх раціонального використання.
9. Методи горизонтального і вертикального аналізу фінансової звітності.
10. Сутність стратегічного управління фінансовою діяльністю підприємства.
11. Методи та моделі формування фінансової стратегії.
12. Методи та моделі прогнозування фінансової діяльності підприємства.

	<ol style="list-style-type: none"> 13. Методи оцінки ефективності фінансової стратегії. 14. Система поточного фінансового планування. Види поточних фінансових планів підприємства. 15. Модель фінансових потоків підприємства. 16. Система оперативного планування фінансової діяльності. Види бюджетів підприємства. 17. Поняття грошового потоку. Класифікація грошових потоків, їх характеристика. 18. Методи управління грошовими потоками підприємства. 19. Методи оптимізації грошових потоків. 20. Економічна сутність і класифікація інвестицій. Особливості управління реальними інвестиціями. 21. Методи оцінки ефективності інвестиційних проєктів. 22. Методи та моделі управління фінансовими інвестиціями. 23. Моделі оцінки ефективності окремих фінансових інструментів інвестування. 24. Методи та моделі формування портфеля інвестицій. 25. Економічна сутність і класифікація активів підприємства. Методи оцінки вартості активів. 26. Методи та моделі управління оборотними активами підприємства. 27. Управління виробничими запасами. 28. Моделі оптимізації залишків грошових коштів підприємства. 29. Методи управління необоротними активами підприємства. 30. Сутність та види капіталу підприємства. Принципи формування капіталу підприємства. 31. Управління структурою капіталу підприємства. 32. Моделі визначення вартості власного капіталу. 33. Моделі визначення вартості залученого капіталу. 34. Оптимізація структури капіталу. 35. Методи формування дивідендної політики підприємства. 36. Класифікація витрат підприємства. Економіко-математичний аналіз накладних витрат підприємства. 37. Визначення точки беззбитковості, запасу фінансової міцності. 38. Моделювання та оптимізація прибутку підприємства 39. Моделювання операційного левериджу. 40. Поняття та завдання ризик-менеджменту. Основні методи оцінки ризиків при прийнятті фінансових рішень. 41. Політика управління фінансовими ризиками. Механізми нейтралізації фінансових ризиків підприємства. 42. Моделі оптимізації ризиків в фінансовій діяльності виробничого підприємства. 43. Поняття і причини виникнення банкрутства. Методика визначення стану банкрутства підприємства. 44. Моделі діагностики та прогнозування банкрутства 45. Антикризове фінансове управління банкрутством.
<p>Опитування</p>	<p>Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.</p>